

Dr. sc. Jadranka DABOVIĆ ANASTASOVSKA,
redovna profesorica
Pravni fakultet “Iustinijan Primus”
Univerzitet “Sv. Ćirilo i Metodije” Skoplje
j.dabovicanastasovska@pf.ukim.edu.mk

UDK: 347 : 347.77/.78
Primljeno: 30. travnja 2022.
Prihvaćen: 16. svibnja 2022.
Izvorni znanstveni rad

Dr. sc. Neda ZDRAVEVA, redovna profesorica
Pravni fakultet “Iustinijan Primus”
Univerzitet “Sv. Ćirilo i Metodije” Skoplje
n.zdraveva@pf.ukim.edu.mk

GRAĐANSKOPРАВNA ZAŠTITA U FUNKCIJI EFIKASNOG I EFEKTIVNOG PROVOĐENJA PRAVA INTELEKTUALNE SVOJINE

Sažetak: Autori u ovom radu polaze od dobro poznatog stanovišta da provođenje zaštite intelektualne svojine podrazumeva efektivnu i efikasnu zaštitu od povreda i ugrožavanja subjektivnih prava nosilaca prava intelektualne svojine (u daljem tekstu PIS). Potencirajući ulogu sprovođenja zaštite intelektualne svojine, autori smatraju da ja provođenje posebno važno za promociju inovativnosti i kreativnosti, za zaštitu potrošača, za unapređenje konkurentnosti, očuvanje zaposlenosti, sprečavanje poreskih gubitaka, obezbeđenje fer i ravnopravne konkurencije i sprečavanje destabilizacije u domaćem i u međunarodnom tržištu.

Autori smatraju da su izazovi za provođenje PIS povezani sa : razvojem umjetne inteligencije, novih digitalnih tehnologija; globalizacijom međunarodne trgovine; nejasnim normama u važećoj zakonskoj regulativi u pogledu sprovođenja PIS; nedovoljnom specijalizacijom nadležnih organa i sudova uključenih u provođenje zaštite; nepoznavanjem svojih prava titulara intelektualne svojine.

U radu autori analiziraju međunarodne standarde za provođenje PIS i njihovu implementaciju u domaće pravo.

Osnovna hipoteza koju autori ovoga rada postavljaju je tvrdnja da je za porovođenje efikasne zaštite intelektualne svojine, neophodno da se u nacionalnoj regulativi dosledno implementiraju međunarodni standardi i da se obezbede mehanizmi za sprovođenje, kako bi se obezbedila pravna sigurnost za nosioce PIS i olakšala međunarodna trgovija. Autori tvrde da efikasna i efektivna zaštita intelektualne svojine ne zavisi jedino od pravnog okvira koji uređuje provođenje zaštite već i od pravilnog razumevanja pravnih normi, i adekvatne edukacije svih involviranih u zaštiti PIS kako bi na najbolji način iskoristili i sproveli mehanizme zaštite. Kao podhipotezu autori nude tvrdnju da građansko pravna zaštita koja obuhvata niz postupaka, mjera i pravnih lijekova može prevenirati povrede PIS, sprečiti da nastane veća šteta, i da je pravilno iskorišćena građansko pravna zaštita potpuno u funkciji efikasnog i efektivnog sprovođenja pravne zaštite intelektualnog vlasništva.

Ključne riječi: pravo intelektualne svojine; provođenje; povreda PIS; građanska zaštita; tužbe za zaštitu PIS.

I. Uvod

U modernoj ekonomiji u kojoj je ponuda veća od potražnje, konkurentska prednost na tržištu zasniva se na informacijama, inovativnosti, kreativnosti, promišljenom marketingu, znanju zaposlenih, potencijalu intelektualnog kapitala preduzeća. Globalna povezanost omogućava momentalnu razmenu znanja i informacija i protok novih ideja. Brzi razvoj novih tehnologija, globalizacija i digitalizacija tržišta nameće potrebu za izmjenom zakonske regulative u cilju definiranja, zaštite i sprovođenja intelektualne